

TUTKIMUSKATSAUKSIA
1/2014

Turkulaisten onnellisuutta selittävät tekijät

Arttu Saarinen

Tästä on kyse

- Onnellisuutta pidetään parhaana subjektiivisen hyvinvoinnin mittarina. Turkulaiset ovat keskimäärin onnellisia, mutta onnellisuuskokemuksissa on suuria alueellisia eroja.
- Onnellinen on todennäköisimmin turkulainen, joka elää parisuhteessa, saa osakseen paljon lähimmäisenrakkautta, pitää työstään ja arvioi terveytensä hyväksi. Olennaista on myös luottamus instituutioihin, kuten paikalliseen päätöksentekojärjestelmään, ja aktiivinen osallistuminen kolmannen sektorin toimintaan.
- Merkittävä keino lisätä turkulaisten onnellisuutta on panostaa alueellisen yhteisöllisyyden lisäämiseen niillä alueilla, joissa onnellisia on keskimääräistä vähemmän. Lisäksi turkulaisten luottamusta paikalliseen päätöksentekoon tulee parantaa osallistuvan demokratian keinoin.

Onnellisuus voidaan määritellä yhdeksi elämän merkittäväksi päämääräksi ja tavoite-tilaksi. Tutkimuksellisesti onnellisuudella tarkoitetaan tilaa, jossa yksilö pitää elämänsä laatuaan myönteisenä. Se kertoo yksilön omasta kokemuksesta, mutta tutkimusten perusteella tulos korreloi vahvasti eli on samansuuntainen muiden hyvinvointimittareiden kanssa.¹

Suomalaiset sijoittuvat onnellisuusmittareilla arvioiden hyvin verrattaessa muihin länsimaihin.² Noin 80 prosenttia suomalaisista on ilmoittanut olevansa onnellisia.¹ Alueellisia tutkimuksia Suomen sisällä ei ole juuri tehty. Vaikka esimerkiksi turkulaisten hyvinvointia on muuten tutkittu laajalti, niin onnellisuutta ei ole. Turkulaisten onnellisuudesta tiedetään aiemmin vain, että turkulaiset kokevat itsensä yleisesti onnellisiksi.³

Aikaisemmassa onnellisuustutkimuksessa on oltu kiinnostuneita sekä yksilöllisistä selitystekijöistä että makrotason tekijöiden kuten bruttokansantuotteen tai laajemmin hyvinvointivaltion eri osien, kuten palvelu- ja tulonsiirtojärjestelmien vaikutuksista onnellisuuteen.⁴ Järjestelmillä kun on mahdollista lisätä – ja toki jossain tapauksissa vähentää – onnellisuutta tai laajemmin ihmisten hyvinvointia.

Teoreettisesti onnellisuutta selittäviä tekijöitä voidaan jaotella eri ulottuvuuksiin. Yhden kattavimman jaotteen onnellisuuden selitystekijöistä ovat tehneet Bruno S. Frey ja Alois Stutzer.⁵ Luokittelussa selitystekijät jaetaan viiteen ulottuvuuteen: 1) persoonallisuustekijät (kuten hyvä itsetunto), 2) sosiodemografiset tekijät (kuten ikä ja sukupuoli), 3) taloudelliset tekijät (kuten työllisyysti-

lanne), 4) kontekstiset ja tilannekohtaiset tekijät (kuten koettu terveys), 5) institutionaaliset tekijät (kuten palvelujärjestelmään liittyvät tekijät). Jaottelusta selviää, yksilön onnellisuuteen vaikuttavat ympäristö, yksilön omat valinnat ja geenit eli persoonallisuustekijät.⁶

Ihmisten onnellisuuden kannalta tietyt suuret yhteiskunnalliset ilmiöt ja tapahtumat eivät ole yhtä tärkeitä kuin jokapäiväiseen sosiaaliseen elämään kuuluvat asiat. Mike W. Martin käyttää termiä onnellisuuden paradokseja. Hän viittaa tällä siihen, että onnellisuutta ei löydy esimerkiksi pyrkimällä rikastumaan, vaan se tulee sivutuotteena aktiivisesta elämästä ja ihmissuhteista.⁷ Ylipäätään vaikuttaa siltä, etteivät taloudelliset tekijät ole merkittävä onnellisuuden lisääjä vauraissa länsimaissa, kun tietty tarpeentyydytyksen taso on saavutettu.⁸

Aiemman tutkimuksen perusteella onnellisuutta selittävät erityisesti sosiaalinen pääoma ja koettu terveys. Korkealla sosiaalisella pääomalla on havaittu olevan onnellisuutta lisäävä vaikutus.⁹ Ihmiset, jotka ovat mukana erilaisissa vapaaehtoistoiminnoissa, luottavat muihin ihmisiin ja instituutioihin ja toimivat altruistisesti, eli epäitsekkäästi ja lähimmäisenrakkautta korostaen, ovat myös onnellisempia.¹⁰ Lisäksi terveys nousee onnellisuutta selittävänä tekijänä esille käytännössä kaikessa onnellisuustutkimuksessa, on kyseessä sitten alueellinen tai eri maita vertaileva tutkimus.¹¹

Onnellisuustutkimuksen yhtenä uutena suuntauksena on tiettyjen kaupunkimaisten alueiden tutkiminen.¹² Olennaista alueellisuuden huomioivissa tutkimuksissa on ollut kaupunkimaisuuteen kuuluvien erityispiirteiden korostaminen. Voidaan esimerkiksi esittää, että suurissa kaupungeissa luottamuksella paikalliseen päätöksentekoon on erilainen merkitys ihmisten onnellisuuden selittäjänä kuin pienemmissä kunnissa, joissa ihmiset tuntevat keskimäärin paremmin kunnalliset päätöksentekijät. Kaupungeissa myös julkisilla liikenneyhteyksillä on usein suurempi rooli liikkumisessa kuin yksityisautoiluun vahvemmin perustuvissa pienemmissä kunnissa. Lisäksi kaupungeissa erilaisia palveluita on tarjolla monipuolisemmin, jolloin näillä voidaan olettaa olevan korostuneempi asema onnellisuuden osalta. Myös turvallisuuteen liittyvät uhkat ovat olleet suuremmissa kaupungeissa voimakkaammin esillä.

Tässä katsauksessa tarkastellaan turkulaisten onnellisuutta ja sitä selittäviä tekijöitä. Katsauksessa vastataan seuraaviin kysymyksiin: 1) ovatko turkulaiset keskimäärin onnellisia, 2) mitkä tekijät ovat yhteydessä turkulaisten onnellisuuteen, 3) miten onnellisuus vaihtelee asuinalueittain? Tulosten tulkinnan helpottamiseksi niitä verrataan koko Suomen tilanteeseen. Tämä katsaus on laajemman tutkimushankkeen tulosten tiivistys. Hankkeessa on tutkittu turkulaisten onnellisuuden seli-

tystekijöitä ja alueellisia eroja.

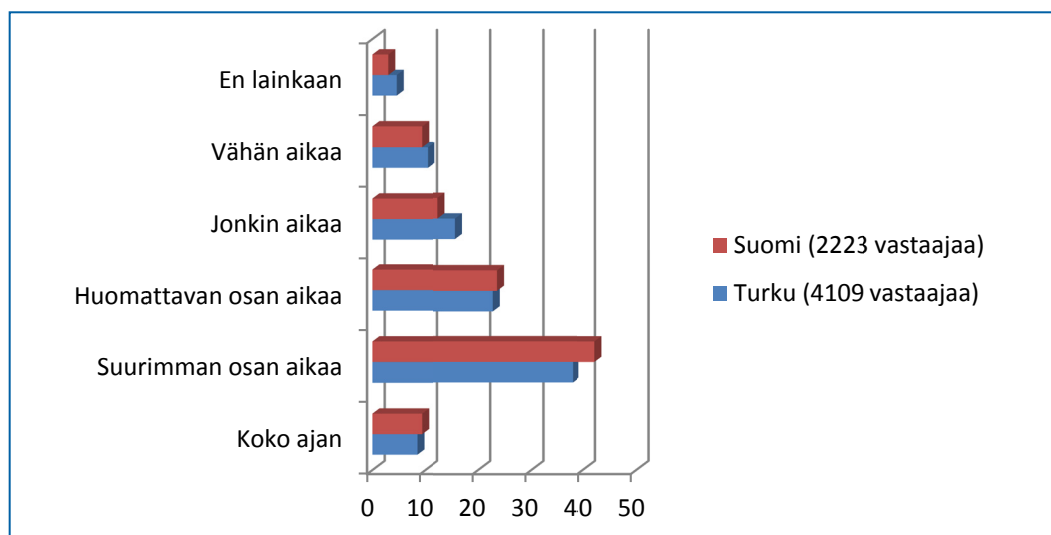
Tutkimusaineisto

Tutkimuksen aineistona käytetään Terveystutkimuksen ja hyvinvoinnin laitoksen keräämää Alueellinen terveys- ja hyvinvointi (ATH) kyselyä vuodelta 2010. Aineisto edustaa Turun väestöä. Aineistossa on erittäin laaja joukko onnellisuustutkimuksen kannalta oleellisia selittäviä muuttujia. Aineiston suurin puute on maahanmuuttajien pieni osuus, minkä vuoksi heidän onnellisuuttaan ei voida luotettavasti tarkastella.

Onnellisuutta mitataan kysymyksellä: kuinka suuren osan ajasta olette 4 viime viikon aikana olleet onnellinen? Vastausvaihtoehdot olivat: koko ajan, suurimman osan aikaa, huomattavan osan aikaa, jonkin aikaa, vähän aikaa, en lainkaan. Selittävissä analyysissä onnellisuusmuuttujia jaetaan kahteen osaan, jotta eri havaintoyksiköiden luokissa olisi riittävä määrä havaintoja. Analyysissä verrataan onnellisia (vastausvaihtoehdot: kokenut itsensä onnelliseksi koko ajan, suurimman osan aikaa ja huomattavan osan aikaa) ja onnettomia (vastausvaihtoehdot: jonkin aikaa, vähän aikaa, en lainkaan). Tulokset esitetään kuviodien avulla. Kuviodien tulokset perustuvat kuvailevien menetelmien ja regressioanalyysin avulla saatuihin tuloksiin. Regressioanalyysin avulla pystytään vakioimaan eri taustatekijöiden yhteisvaikutus onnellisuuteen. Näin tarkastellaan mikä itsenäinen, muista muuttujista riippumaton, vaikutus kullakin selittävällä muuttujalla on onnellisuuteen.

Lopullisiin regressioanalyysin monimuuttujamalleihin valittiin muuttujat yksittäistarkasteluiden perusteella. Mikäli kahdenvälinen yhteys selittävän ja selitettävän muuttujan välillä oli tilastollisesti merkitsevä, otettiin muuttuja mukaan varsinaisiin monimuuttujamalleihin. Näin pyrittiin välttämään liian pienet tapausmäärät vakioituissa malleissa. Tarkasteltavia muuttujia oli alun perin 22 kappaletta. Niistä 15 muuttujalla oli yksittäistarkasteluissa yhteys onnellisuuteen. Yksittäistarkasteluissa merkitsevää yhteyttä onnellisuuteen ei ollut seuraavilla muuttujilla: kuinka koulutettu vastaaja on, kuinka paljon hän harrastaa kulttuuria ja liikuntaa, millaiseksi hän arvioi kulttuuripalveluiden tai vapaa-ajanpalveluiden tarpeen, onko perheessä alle kouluikäisiä lapsia, kouluikäisiä lapsia tai nuoria. Näitä muuttujia ei siksi käsitellä tässä katsauksessa jatkossa.

Turun otoksessa vastausaktiivisuus oli vajaa 55 prosenttia. Vanhemmat ikäryhmät vastasivat aktiivisemmin (yli 60 prosenttia) kuin nuoret (alle 50 prosenttia). Vastausaktiivisuudesta johtuvia vinoumia on korjattu painokertoimilla ja ositetulla otannalla. Selittävät muuttujat on valittu aiemman onnellisuutta tarkastelevan tutkimuksen perusteella. Näin onnellisuuden selitystekijät jaetaan

Kuvio 1. Turkulaisten onnellisuus verrattuna suomalaisten onnellisuuteen: kuinka suuren osan ajasta on ollut onnellinen viimeisen neljän viikon aikana (%)

neljään ulottuvuuteen: 1) sosiodemografiset tekijät, 2) sosioekonomiset tekijät, 3) lähiyhteisöön ja elämänvalintoihin liittyvät tekijät ja 4) institutionaaliset tekijät.

Suurin osa turkulaisista kokee itsensä onnelliseksi

Kuviosta 1 käy ilmi, että lähes 70 prosenttia turkulaista ilmoittaa olevansa onnellisia koko ajan, suurimman osan aikaa tai huomattavan osan aikaa. Kaikista suomalaista 75 prosenttia ilmoittaa olevansa onnellisia. Turkulaiset ovat siis hieman harvemmin onnellisia kuin suomalaiset keskimäärin, muuta ero on suhteellisen pieni.

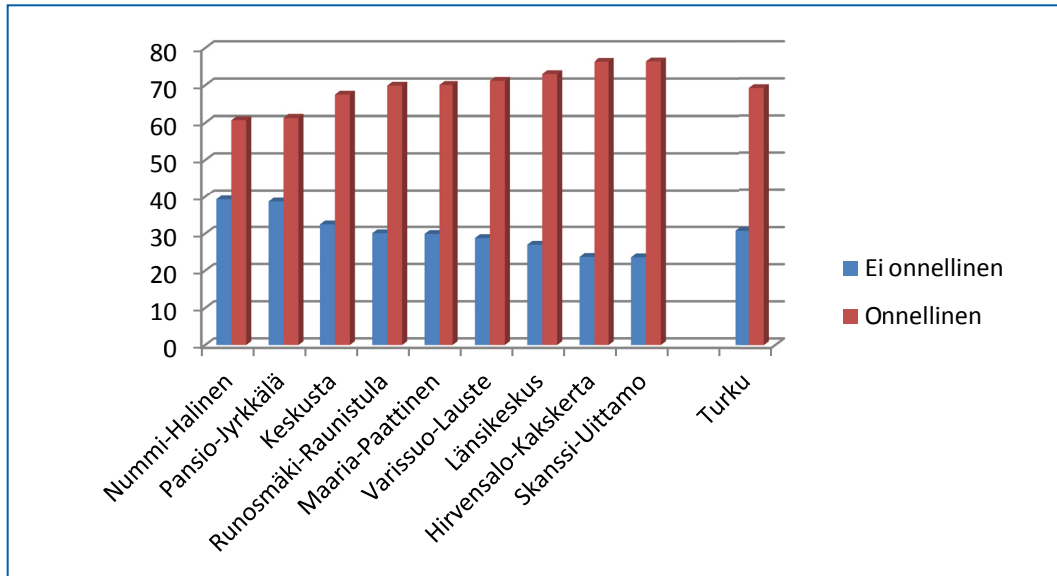
Onnellisuudessa on selkeitä alue-eroja

Isoimissa kaupungeissa huono-osaisuus paikantuu yleensä tietyille lähiöalueille, joissa sijaitsevat myös maahanmuuttajien keskittymät.¹³ Toisaalta jotkin tutkimukset ovat tuoneet esille myös sen, että väestö- ja asuntorakenteeltaan samankaltaiset alueet saattavat poiketa toisistaan paljonkin asukkaiden hyvinvointiin vaikuttavien tekijöiden suhteen.¹⁴ Näin ollen voidaan päätellä, että sosiaalisella ympäristöllä on myös vaikutusta alueiden hyvinvointieroilte. Toisilla alueilla esimerkiksi naapurustojen sosiaalisella pääomalla on suurempi rooli, mikä vaikuttaa alueen asukkaiden onnellisuuteen.

Kuviossa 2 on esitelty miten suuri osa asukkaista kokee itsensä onnelliseksi tai onnettomaksi eri Turun asuinalueilla. Alueiden välillä on joitain selkeitä eroja. Suhteellisesti eniten onnellisia turkulaisia asuu meren läheisyydessä Hirvensalo-Kaksikerran ja Skanssi-Uittamon alueilla. Vähiten onnellisia on Nummi-Halinen ja Pansio-Jyrkkälä alueilla asuvissa. Myös keskustan alueella ol-

laan keskimäärin vähemmän onnellisia. Onnellisimmat turkulaiset asuvat pääsääntöisesti niillä alueilla, joilla myös useilla muilla objektiivisen ja subjektiivisen hyvinvoinnin mittareilla menee hyvin. Poikkeuksen tekee Varissuo-Lausteen alue. Vaikka useilla eri mittareilla tarkasteltuna alueella ei mene erityisen hyvin¹⁵, ovat asukkaat keskimäärin useammin jopa hivenen onnellisempia kuin koko Turussa. Varissuo-Lausteen hyvä tilanne säilyy vaikka tuloksia vakioidaan erilaisilla sosiodemografisilla ja muilla onnellisuuteen vaikuttavilla tekijöillä (tuloksia vakioinneista ei erikseen esitetä tässä yhteydessä). Vakioinnin avulla esimerkiksi alueen erilaiset ikärakenteet on huomioitu. Huolimatta yleisesti korkeasta onnellisuuden tasosta, Varissuo-Lausteen väestöstä seitsemän prosenttia kokee itsensä erittäin onnettomaksi. Todennäköisesti tähän ryhmään kuuluu paljon yhteiskunnasta monin tavoin syrjäytyneitä ihmisiä, joiden hyvinvointi on myös objektiivisten mittareiden, kuten tulotason, perusteella alhainen.

Yleisesti eri alueiden onnellisuuden selitystekijät eivät poikkea huomattavasti toisistaan. Varissuo-Lausteen onnellisuutta selittävät regressiomallien mukaan koettu terveydentila, siviilisäätö ja tyytyväisyys naapureihin, joista erityisesti viimeksi mainittu lisää onnellisuutta. Yksi syy miksi Varissuo-Lausteella onnellisuudella ja tyytyväisyydellä naapureihin on yhteys saattaa olla, että siellä on tehty 1990-luvulta lähtien suhteellisen paljon erilaista yhteisöllisyyteen liittyvää työtä ja projekteja julkisen ja kolmannen sektorin toimesta. Tämä on todennäköisesti lisännyt naapureiden välistä kanssakäyntiä ja keskinäistä luottamusta ja näkyy onnellisuutta koskevis-
sa tuloksissa.

Kuvio 2. Onnellisuuden erot Turun suuralueiden välillä (%)

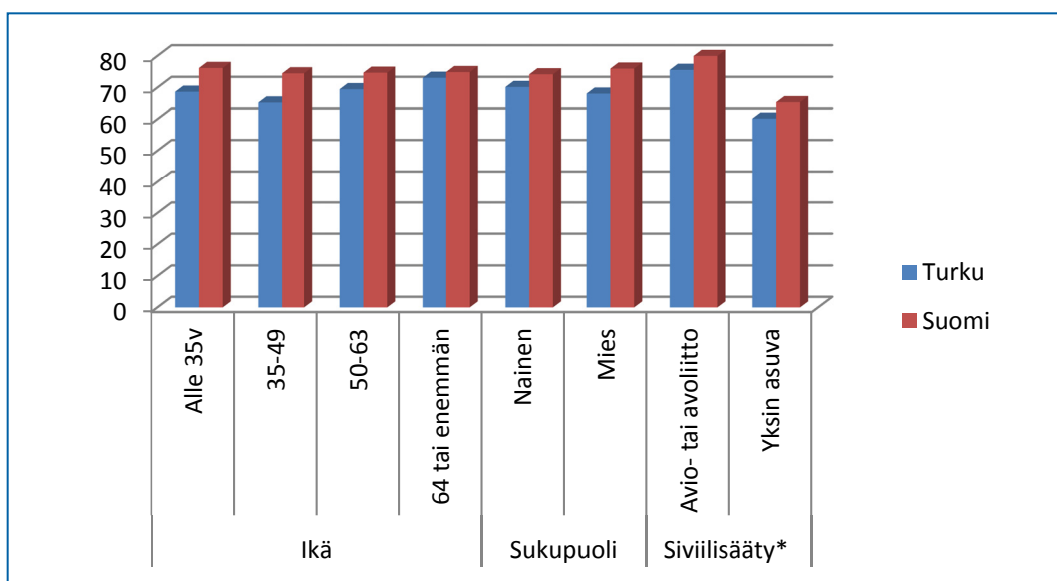
Keitä ovat onnelliset turkulaiset?

Seuraavaksi tarkastelemme mitkä tekijät ovat yhteydessä onnellisuuteen koko Turussa. Tulokset esitetään kuvioissa 3-6. Kuvioiden tulokset perustuvat logistiseen regressioanalyysiin. 16 Tähti kuvion taustatekijän kohdalla tarkoittaa, että muuttuja on turkulaisten osalta tilastollisesti merkitsevä kun kaikki muut muuttujat ovat vakioitu samaan aikaan. Vertailun vuoksi kuvioissa on myös jakaumat koko Suomen osalta samoilla taustamuuttujilla.

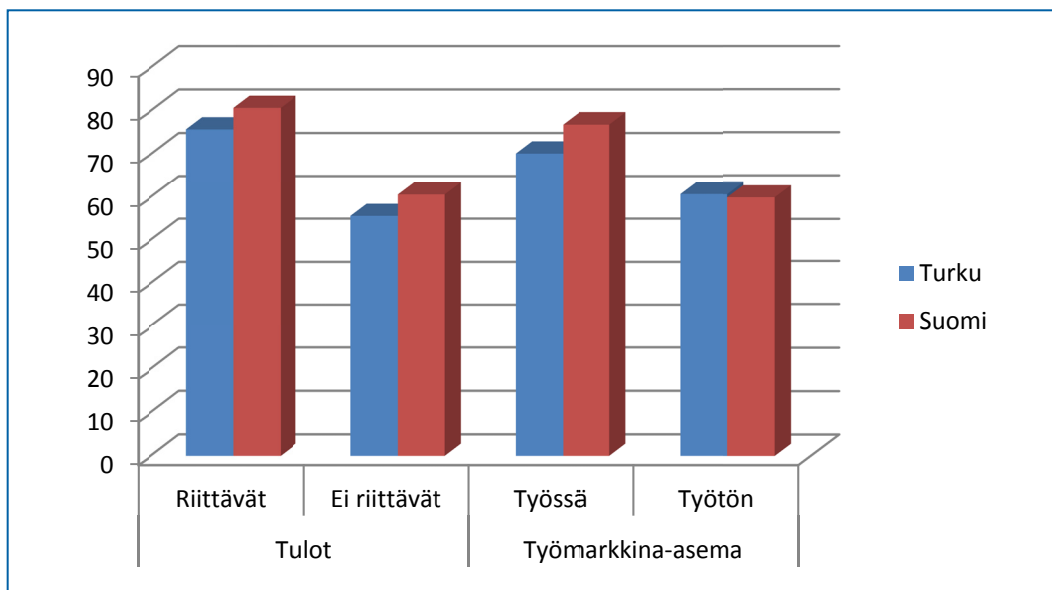
Selittävät muuttujat jaetaan tutkimuksessa neljään ulottuvuuteen: sosiodemografiset tekijät, sosioekonomiset tekijät, lähiyhteisöön ja elämänvalintoihin liittyvät tekijät ja instituutioihin liittyvät tekijät. Tutkimustulosten mukaan kaikista ulottuvuuksista, lukuun ottamatta sosioekonomisia tekijöitä, löytyy onnellisuutta selittäviä muuttujia. Tulos kertoo siitä, että turkulaisten onnellisuus muodostuu useasta eri tekijästä.

Siviilisääty on tärkein turkulaisten onnellisuuteen yhteydessä oleva sosiodemografinen tekijä. Yksin asuvat ovat keskimäärin vähemmän onnellisia kuin avio- tai avoliitossa elävät. Verrattaessa turkulaisia koko Suomen väestöön, erot eri ryhmien välillä ovat samantyyppisiä. Ero on pienin ikääntyneiden osalta: turkulaiset ikääntyneet ovat lähes yhtäläisiä onnellisia kuin koko maassa keskimäärin.

Siviilisääty on tärkein turkulaisten onnellisuuteen yhteydessä oleva sosiodemografinen tekijä. Yksin asuvat ovat keskimäärin vähemmän onnellisia kuin avio- tai avoliitossa elävät. Verrattaessa turkulaisia koko Suomen väestöön, erot eri ryhmien välillä ovat samantyyppisiä. Ero on pienin ikääntyneiden osalta: turkulaiset ikääntyneet ovat lähes yhtäläisiä onnellisia kuin koko maassa keskimäärin.

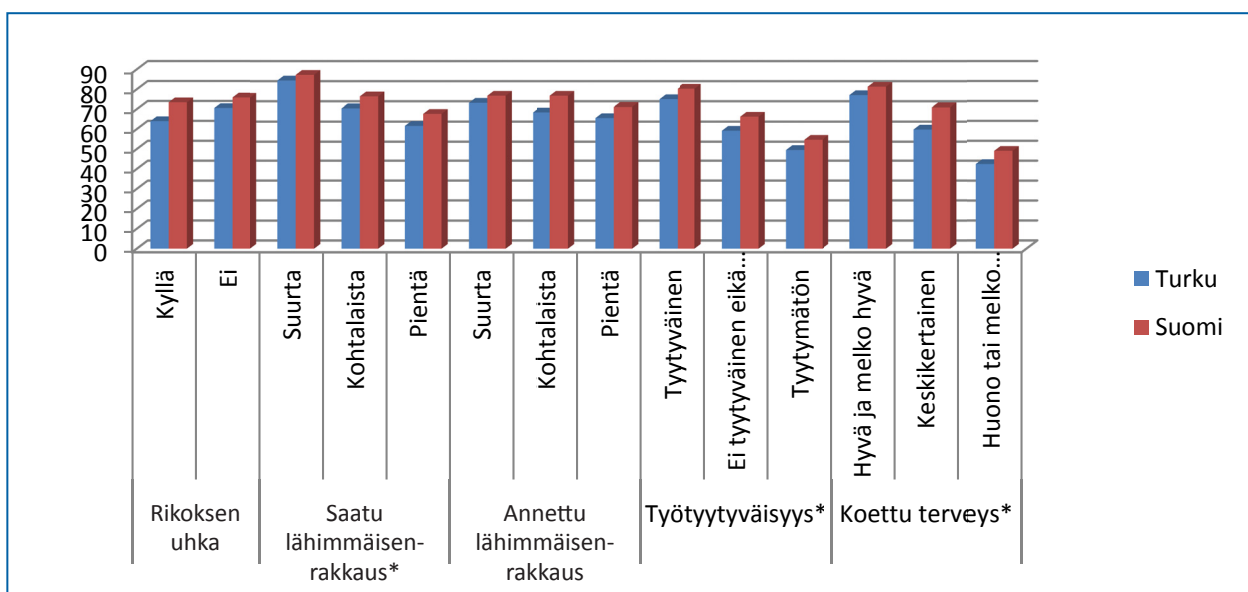
Kuvio 3. Onnellisten osuus sosiodemografisilla tekijöillä eroteltuna (%)

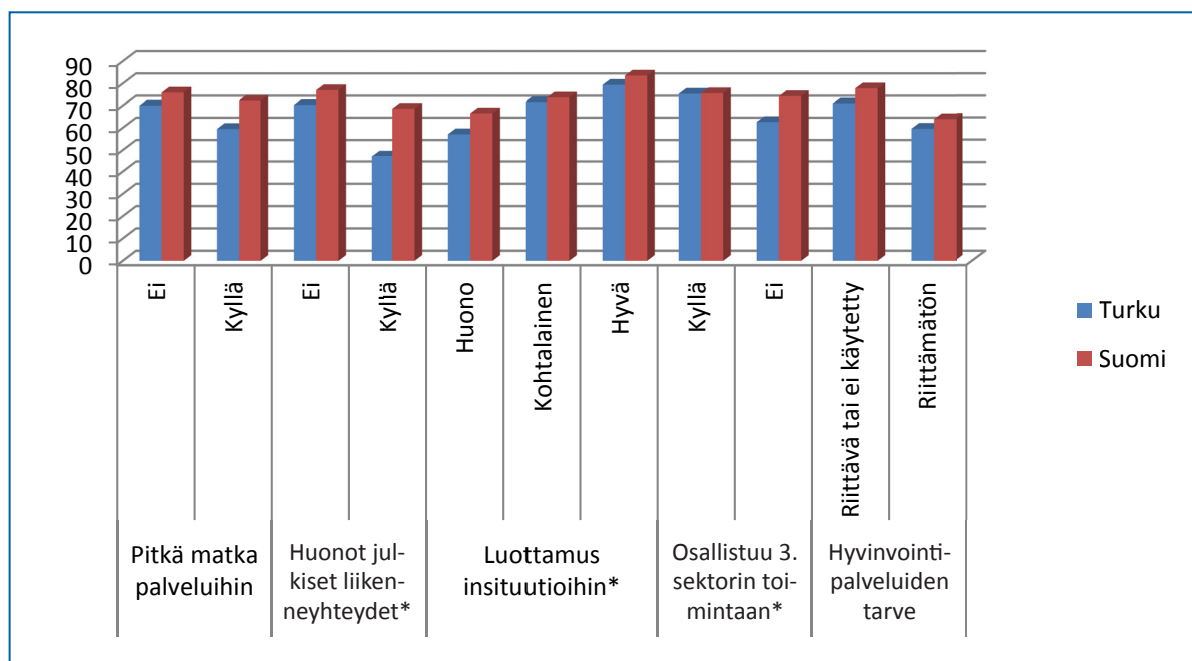
Kuvio 4. Onnellisten osuus sosioekonomisilla muuttujilla eroteltuna (%)

Kuviossa 4 on esitetty sosioekonomisten tekijöiden yhteys onnellisuuteen. Sosioekonomiset tekijät eivät selitä turkulaisten onnellisuutta, kun muuttujat vakioidaan toistensa kanssa. Kun turkulaisten osalta tulot vakioidaan muilla selittävillä tekijöillä, niiden itsenäinen vaikutus onnellisuuden selittäjänä häviää. Kun lisätään yksittellen selittäviä tekijöitä tulojen kanssa monimuuttujamalleihin, havaitaan luottamuksen instituutioihin vakioivan tulojen vaikutuksen.¹⁶ Havainnon perusteella voidaan esittää tulokinta, että erityisen vähän onnellisia ovat ne turkulaiset, joiden luottamus päätöksentekoon on heikko ja tulot riittämättömät.

Kuviossa 5 on esitetty lähiyhteisöön ja elämänvalintoihin liittyvien tekijöiden yhteys onnellisuuteen. Erityisen suuret erot onnellisuudessa ovat terveeksi itsensä kokevien ja terveytensä huonoksi kokevien välillä. Samoin erot ovat suuret niiden osalta jotka ovat tyytyväisiä työhönsä verrattuna tyytymättömiin. Kohtalaisen suuret erot ovat niiden välillä, jotka ovat kokeneet saaneensa osakseen paljon lähimmäisenrakkautta ja niiden, jotka ovat saaneet osakseen vain vähän lähimmäisenrakkautta.

Kuvio 5. Onnellisten osuus ja lähiyhteisöön ja elämänvalintoihin liittyvät tekijät (%)

Kuvio 6. Onnellisten osuus ja institutionaaliset tekijät (%)

Kuviossa 6 on esitetty institutionaalisten tekijöiden yhteys onnellisuuteen. Erityisesti sosiaaliseen pääomaan liittyvät tekijät olivat selvästi yhteydessä onnellisuuteen. Onnelliset turkulaiset luottavat eri julkisiin instituutioihin ja osallistuvat kolmannen sektorin toimintaan. Myös tyytyväisyys julkisiin liikenneyhteyksiin oli yhteydessä onnellisuuteen.

Hyvinvointipalveluiden tarve oli yksittäistarkasteluissa yhteydessä turkulaisten onnellisuuteen. Yhteys poistui kun hyvinvointipalveluiden tarve vakioitiin muilla tekijöillä. Kun muuttujia lisättiin yksitellen, havaittiin, että hyvinvointipalveluiden ollessa mallissa samaan aikaan työmarkkinatilanteen ja terveydentilan kanssa, ei yhteyttä enää ole. Näin ollen hyvinvointipalveluiden yhteys onnellisuuteen korostuu työttömien ja heikon terveydentilan omaavien turkulaisten kohdalla. Turkulaisten osalta myös korostuu, että alhaisella sosiaalisella pääomalla on yhteys vähäiseen onnellisuuteen. Samanlaista yhteyttä ei ole koko Suomen osalta.

Keskustelua

Tilastollisessa mielessä koettu terveydentila ja sosiaalinen pääoma selittävät selvästi parhaiten turkulaisten onnellisuutta. Perinteiset sosiodemografisen ulottuvuuden muuttujat eli ikä, koulutus ja sukupuoli eivät nousseet erityisen olennaisiksi tekijöiksi onnellisuutta selitettäessä. Tutkimuksen perusteella myöskaan palvelujärjestelmään liittyvät tekijät eivät nousseet millään tavalla poikkeuksellisen merkittäviksi onnellisuutta selittäviksi tekijöiksi. Riittävillä julkisilla liikenneyhteyk-

sillä ja onnellisuudella oli selvin yhteys. Hyvinvointipalveluilla ja onnellisuudella ei ole yhteyttä, kun malleihin otetaan mukaan samaan aikaan vastaajan työmarkkina-asema ja koettu terveys. Tämän perusteella voidaankin esittää tulkinta, että kaikkein heikoimmassa tilassa olevien turkulaisten onnellisuutta pystyttäisiin lisäämään parantamalla palvelujärjestelmää, erityisesti hyvinvointipalveluiden osalta. Niiden osalta, joiden terveys ja työllisyystilanne on hyvä, kunnallisen palvelujärjestelmän riittävyys ei ole yhteydessä onnellisuuteen.

Turkulaisten ja keskimääräisen suomalaisen osalta onnellisuutta selittävät tekijät eivät eroa paljon toisistaan. Erona oli lähinnä se, että turkulaisten onnellisuutta selittivät osallistuminen kolmannen sektorin toimintaan ja luottamus päätöksentekoon. Juuri Turussa luottamus instituutioihin oli yhteydessä onnellisuuteen, kun taas näin ei ole koko Suomen osalta.¹⁶ Itse asiassa turkulaisten luottamus eri instituutioihin eroaa muusta maasta keskimäärin siinä mielessä, että kunnan asukkaat eivät luota paikalliseen päätöksentekoon. Turkulaisista vain 13,3 prosentilla on hyvä luottamus paikallista päätöksentekoa kohtaan ja kohtalaisestikin luottaa vain 36,9 vastaajista. Toisin sanoen puolet turkulaisista ei juuri luota oman kuntansa päätöksentekoon. Vastaavasti koko Suomessa 23,1 prosentin luottamus on hyvä ja 44,3 prosentilla kohtalainen.

Maailmanlaajuisessa onnellisuusvertailussa on havaittu korruption puuttumisen lisäävän onnellisuutta.² Suomessa ja länsimaissa on yleisesti vähemmän korruptiota kuin kehittyvissä maissa. Kuitenkin sama logiikka

onnellisuuden ja luottamuksen väliltä on mahdollista löytää myös kehittyneistä maista ja niiden alueilta. Tärkeä keino lisätä turkulaisten onnellisuutta olisikin pyrkiä parantamaan kansalaisten luottamusta paikalliseen päätöksentekoon. Yhtenä kokeilemisen arvoisena keinona luottamuksen lisäämiseksi saattaisi olla vuoden 2012 kuntavaaleissakin esillä ollut ajatus kaupunginosavaltuustojen perustamisesta. Niiden kautta kuntalaisia pyrittäisiin saamaan tietyin osin lähemmäs päätöksentekoa ja päätöksentekijöitä. Samalla voitaisiin lisätä luottamusta päätöksentekoon sekä sitä kautta onnellisuutta. Kunnan eri asuinalueiden välillä oli tulosten perusteella myös selkeitä eroja onnellisuudessa. Panostamalla kaupunginosavaltuustojen perustamiseen ja työhön, erot saattaisivat vähentyä. Kun asukkaat pystyisivät nykyistä enemmän päättämään oman alueensa asioista, saattaisi syntyä uudenlaista yhteisöllisyyttä ja ratkaisuja, jotka liisäävät onnellisuutta.

Toinen esimerkki lisätä turkulaisten luottamusta ja sitä kautta onnellisuutta voisi olla esimerkiksi kansanäänestysten säännöllinen käyttö poliittisessa päätöksenteossa, kun kyseessä on selvästi kaikkien kuntalaisten elämään vaikuttava hanke. Aiemman tutkimuksen mukaan turkulaiset pitävät juuri neuvon antavaa kansanäänestystä suosituimpana paikallisdemokratian osallistumismuotona kunnallisvaaleissa äänestämisen jälkeen.¹⁷ Kansanäänestysten yhteydessä voitaisiin myös selvittää miten eri poliittiset uudistukset mahdollisesti vaikuttavat kansalaisten itsensä mielestä heidän onnellisuustasoonsa. Tuoreen tutkimuksen mukaan kansanäänestyksiä on järjestetty suomalaisessa kunnissa lähinnä kuntaliitoksista, vaikka kansalaiset ovat vaatineet niitä myös muista teemoista, kuten kouluverkon uudistamisesta.¹⁸

Luottamuksen lisäämiseksi tarvitaan myös joukko muita pienempiä toimenpiteitä joilla lisätään päätöksenteon avoimuutta. Erityisesti osan paikallisista poliittisista päätöksentekijöistä tulisi tavalla tai toisella saada parannettua mainettaan kansalaisten keskuudessa ja muutettava toimintakulttuuriaan tai vähintäänkin heidän tulisi pohtia miksi turkulaiset luottavat heikosti kaupungin poliittiseen päätöksentekojärjestelmään. Onko kyse vain kansalaisten vääristä mielikuvista vai kenties hallintokulttuurissa olevista ongelmista. Positiivista demokratian ja avoimuuden lisäämisen osalta on, että Turun kaupungissa on käynnistetty vuonna 2013 uusi osallisuuden ja vaikuttamisen toimintamalli. Osallisuusverkoston yhtenä merkittävänä tavoitteena on tukea edustuksellista demokratiaa.¹⁹

Onnellinen turkulainen

- Asuu lähellä merta
- On terve ja kokee tulonsa riittäväksi
- Elää parisuhteessa
- Kokee saavansa lähimmäisenrakkautta
- Pitää työstään
- Luottaa julkisiin instituutioihin
- Tyytyväinen julkisiin liikenneyhteyksiin
- Osallistuu kolmannen sektorin toimintaan

Aiemman tutkimuksen mukaan onnellisuus korreloi vahvasti muiden subjektiivisten ja objektiivisten hyvinvointimittareiden kanssa. Kun tutkittiin alueellisia eroja Turun sisällä, havaittiin, että niillä suuralueilla, joissa on korkea objektiivisen hyvinvoinnin taso, on myös keskimäärin enemmän onnellisia asukkaita. Mielenkiintoinen poikkeus on kuitenkin Varissuo-Lauste. Alueella ei mene useiden eri mittareiden mukaan erityisen hyvin. Kuitenkin alueen asukkaat ovat keskimäärin jopa hieman onnellisempia kuin koko Turussa. Tilastollisissa malleissa yhdeksi onnellisuutta selittäväksi tekijäksi nousivat naapuruussuhteet. Jatkossa olisi syytä haastattelututkimuksen ja osallistuvan havainnoin keinoin pyrkiä selvittämään mitä sellaisia yhteisöllisyyteen liittyviä erityispiirteitä alueella mahdollisesti on, jotka nostavat sen asukkaiden onnellisuutta. Tätä tietoa voitaisiin myös käyttää hyväksi kun pyritään tekemään kehittämistyötä muissa suuremmissa turkulaisissa lähiöissä. Lisäksi saattaisi olla tarpeellista kerätä täydentävä kysely, jossa olisivat edustettuna myös maahanmuuttajat, koska alueella asuvista kymmenillä prosentilla on maahanmuuttajatausta.

Lähteet

- 1 Kangas, O., 2010. 'Olemmeko maailman onnettomin kansa? Empiirinen tutkimus ei tue väitettä suomalaisten synkkyystä', *Sosiaalivakuutus* 1, 31–32.
- 2 Helliwell, J., Layard, R., Sachs, J., 2012. *World happiness report*. Columbia: The Earth Institute, Columbia University.
- 3 Inkeroinen, H., Rasinkangas, J., Kyheröinen, H., 2008. 'Miten hyvin Turku voi? Turkulaisten hyvinvoinnin muutossuuntia 1995–2008'. Turku: Turun kaupungin sosiaalikeskus.
- 4 Veenhoven, R., 2004. 'Happiness as an aim in public policy: The greatest happiness principle', teoksessa Linley, P. Alex. & Joseph, Stephen. (toim.) *Positive psychology in practice*. New York: Wiley.
- 5 Frey, B.S., Stutzer, A., 2002. 'Happiness and Economics'. California: Princeton University Press.
- 6 Nes, B. R., 2009. 'Happiness in behavior genetics: findings and implications', *Journal of Happiness Studies* 11, 369–381.
- 7 Martin, M. W., 2008. 'Paradox of happiness', *Journal of Happiness Studies* 9, 171–184.
- 8 Lane, R. 2000. 'The loss of happiness in market democracies'. New Haven and London: Yale University Press.
- 9 Delamothe, T., 2005. 'Happiness', *British Medical Journal* 331, 1489–1490.
- 10 Bjornskov, C., 2006. 'The Multiple facets of social capital', *European Journal of Political Economy* 22, 22–40.
- 11 Greve, B., 2011. 'Happiness and social policy in Denmark', teoksessa Bent, Greve. (toim.) *Happiness and social policy in Europe*. Northampton: Edward Elgar.
- 12 Leyden, K. M., Goldberg, A., Michelbach, P., 2011. 'Understanding the Pursuit of Happiness in Ten Major Cities', *Urban Affairs Review* 47, 861–888.
- 13 Andersson, R., Dhalmann, H., Holmqvist, E., Kauppinen, T., Magnusson Turner L., Skifter Andersen, H., Söholt, S., Vaattovaara, M., Vilkkama, K., Wessel, T., Yousfi, S. 2010. 'Immigration, housing and segregation in the Nordic welfare states'. Helsinki: University of Helsinki.
- 14 Vaattovaara, M., Kortteinen, M., Ratvio, R., (toim.) 2009. 'Miten kehittää lähiötä? Tapaustutkimus Riihimäen Peltosaaresta, metropolin laidalta'. Helsinki: Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus.
- 15 Rasinkangas, J. 2013. 'Sosiaalinen eriytyminen Turun kaupunkiseudulla. Tutkimus asumisen alueellisesti muutoksista ja asumispreferensseistä'. Turku: Siirtolaisuusinstituutti.
- 16 Saarinen, A., Kaikkonen, R., Luoma, M.-L. 2013. 'Mikä tekee kaupunkilaisen onnelliseksi. Esimerkinä turkulaisten onnellisuuden selitystekijät', *Janus* 21, 109 - 126
- 17 Lundell, K. 'Poliittinen osallistuminen ja kuntaliitoksen mahdollisuus Turun seudulla'. *Turun kaupunkitutkimusohjelman tutkimuskatsauksia* 4a/2013.
- 18 Karjalainen, M. 2013. 'Suoran demokratian rooli kuntapolitiikassa'. *Turun kaupunkitutkimusohjelman tutkimuskatsauksia* 9/2013.
- 19 Turun kaupungin osallisuuden ja vaikuttamisen toimintamalli. Ohjausryhmän esitys 12.12.2012. <http://www05.turku.fi/ah/kh/2012/1218033x/Images/1203344.pdf>

Tutkimuskatsauksia on Turun kaupunkitutkimusohjelman julkaisusarja. Siinä julkaistaan ytimekkäitä katsauksia kaupunkitutkimuksen ja -kehittämisen ajankohtaisista aiheista. Sarjaan kirjoittavat asiantuntijat eivät pääosin työskentele Turun kaupungin organisaatioissa. Esitetyt väitteet eivät välttämättä vastaa kaupungin virallista näkemystä.

VTT Arttu Saarinen toimii tutkijana Turun yliopiston sosiaalitieteiden laitoksella. Hän on tutkimuksissaan perehtynyt muun muassa terveydenhuoltojärjestelmiin, terveyspolitiikkaan, onnellisuuteen, työhyvinvointiin ja julkisen sektorin muutokseen.

Tutkimuskatsauksia-sarjan toimittaja:

Sampo Ruoppila, tutkimusjohtaja
sampo.ruoppila@turku.fi

Julkaisija:

Turun kaupungin konsernihallinto
Kaupunkikehitysryhmä
PL 355 (Yliopistonkatu 27a), 20101 Turku